

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Серія 15

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
(*фізична культура і спорт*)

Випуск 1 (145) 22

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2022

ЗМІСТ 1 (145) 2022

1. Abramov S., Shishatska V. INCREASING MOTOR ACTIVITY OF STUDENTS BY MEANS OF PHYSICAL EDUCATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	7
2. Dakal N. THE INFLUENCE OF SWIMMING CLASSES ON IMPROVING THE HEALTH OF STUDENT YOUTH.....	10
3. Stepanyuk S., Serputko O., Kharchenko-Baranetska L., Koval V., Tkachuk V. THE PROBLEM OF PREPARATION OF AIKIDO ATHLETES OF THE SECOND PERIOD OF ADULTHOOD FOR THE FIRST AND SECOND DAN DEGREE ATTESTATION.....	13
4. Амшеннікова І. В. ВИЗНАЧЕННЯ ЕТАЛОННОЇ МОДЕЛІ ВИСТУПУ НА ДІСТАНЦІЇ 100 М СПОСОБОМ БАТЕРФЛЯЙ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЛІМПІЙСЬКИХ ЧЕМПІОНАТІВ 1996-2021 РОКІВ.....	16
5. Баламутова Н. М., Шейко Л. В., Юшко О. В., Борейко Н. Ю., Блошенко О. І., Кучеренко Г. Г. БІОЕНЕРГЕТИЧНІ КРИТЕРІЇ ФІЗИЧНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПЛОВЦІВ РІЗНОГО ВІКУ.....	20
6. Бойко Г. Л., Козлова Т. Г., Стоцька О. Р. ПЕРСПЕКТИВА ЗАСТОСУВАННЯ ШЕЙПІНГУ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	24
7. Вихляєв Ю. М., Дудороєва Л. Ю. РЕКРЕАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЇХ РОЛЬ І МІСЦЕ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	27
8. Войтенко С. М., Рогаль І. В., Чхань А. А. УДОСКОНАЛЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ У ВОЛЕЙБОЛІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	31
9. Волошин О. Р., Мусієнко О. В. ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я.....	34
10. Гузар В. М., Стрикаленко Є. А., Шалар О. Г., Андреєва Р. І. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДОПОМОІЖНОГО ОБЛАДНАННЯ В ШВІДКІСНО-СИЛОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛЕГКОАТЛЕТІВ.....	39
11. Дрюков О. В., Дрюков В. О. ДЕРЖАВНЕ РЕГУлювання функціонування спорту вищих досягнень у КИТАЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СПОРТУ (ЗАРУБІЖНІЙ ДОСВІД).....	44
12. Зеніна І. В., Гаєрлова Н. М., Кузьменко Н. В. ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ НА ОРГАНІЗМ СТУДЕНТІВ.....	47
13. Зеніна І. В., Гаєрлова Н. М., Кузьменко Н. В. ОСМИСЛЕННЯ ЗАВДАНЬ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ АТЛЕТИЗМОМ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ.....	50
14. Іванюта Н. В. ЗМІСТ І СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ.....	54
15. Кабацька О. В., Шуба Л. В., Шуба В. В., Ковалієська І. В., Денисова Л. В. САМООЦІНКА ТА РИЗИКИ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	58
16. Коверя В. М., Лисенко В. В., Ільницький С. В., Ільницька Г. С. АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРИ ЗА МОДУЛЕМ «ЛІЖНА ПІДГОТОВКА» В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (НУШ).....	62
17. Лазоренко С. А., Гончаренко В. І. АЛЬТЕРНАТИВНІ ПОГЛЯДИ НА ИСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ФУТБОЛУ.....	65
18. Ляшенко В., Одинець Т. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ЖІНОК СЕРЕДНЬОГО ВІКУ, ХВОРІХ НА АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ.....	69
19. Маляр Е., Маляр Н., Огністий А., Огніста К. ЕФЕКТИВНІСТЬ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ У СТРІЛЬБІ СТУДЕНТІВ-БІАТЛОНІСТІВ.....	77
20. Путров С. Ю., Омельчук О. В., Путров О. Ю., Черненко А. Є. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДІСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ» СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 017 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ: ВІКЛІКИ ЧАСУ.....	80
21. Рябченко В. Г., Донець І. О., Черезов Ю. О. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА СТУДЕНТА ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО ЗДОРОВ'Я.....	86
22. Рядова Л. О., Цигановська Н. В., Гончар В. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ЗДАТНОСТІ ДО ВІДЧУТТЯ РИТМУ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ З ВАДАМИ ЗОРУ.....	89
23. Саламаха О. Є. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЙ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ.....	93
24. Сініцина О. В., Зубрицький Б. Д., Бірук І. Д., Сотник О. В., Пінчук В. Ф., Кособуцький Ю. Ф. ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ ДО ЗАНЯТЬ З ФІТНЕСУ СТУДЕНТОК І КУРСУ НУВГП.....	96
25. Солодка О. В., Осіпов В. М., Томіч Л. М., Гнатюк В. В., Кусовська О. С., Кулаков Д. В. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПРОГРАМ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ САМБІСТІВ-ВЕТЕРАНІВ ПІСЛЯ ЛІКУВАННЯ ГІПЕРТЕНЗИВНОГО КРИЗУ.....	99
26. Стеценко Н. Ю., Сушко Р. О. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНАРУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ХУДОЖНІЙ ГІМНАСТИЦІ.....	106
27. Турчинов А. В., Чудик А. В., Мороз Ю. М., Тимченко Г. М., Родигіна В. П., Скальські Д. В., Мартиненко О. М., Коваленко Б. О. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІКИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ МАЙБУТНІМИ ОФІЦЕРАМИ-ПРАВООХОРОНЦІЯМИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧASNІХ ТЕХNІЧNІХ ЗАСOБІВ НАВЧАННЯ.....	110
28. Ускова С. М., Прус Н. М., Кривенда В. С. ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ЗАНЯТЬ СИЛОВОЮ ГІМНАСТИКОЮ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХNІЧNІХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	116
29. Хацаюк О. В., Солодка О. В., Суровов О. А., Партико Н. В., Лозовий Є. А., Полякова О. О., Кусовська О. С., Белошенко Ю. К. АНАЛІЗ ТЕХNІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СПОРТСМЕНІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ В БОЙОВОМУ РОЗДІЛІ САМБО ЗА ПІДСУМКАМИ «ЧС-2021».....	120
30. Ченікало О. В., Казмірук А. В., Зіньків О. В., Стефанишин Н. І. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВITOK ЛІЖНИХ МАРАФОНІВ VISMA SKI CLASSICS.....	126

Стєценко Н.Ю.
студентка кафедри фізичного виховання і педагогіки спорту
Сушко Р.О.
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Київський університет імені Бориса Грінченка

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНАУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ХУДОЖНІЙ ГІМНАСТИЦІ

У дослідженні проаналізовано значущість психологочних аспектів комунікації всіх учасників навчально-тренувального процесу, до яких належать, окрім тренерів і спортсменок, батьки юних гімнасток. Мета роботи – виявити і обґрунтіввати особливості формування взаємодії тренерів, юних гімнасток і їх батьків у навчально-тренувальному процесі в художній гімнастиці. Для досягнення зазначеного мети застосовано методи дослідження, що сприяли проведенню аналізу та узагальненню даних науково-методичних літературних джерел і мережі Інтернет, анкетуванню із застосуванням google-форми і обчисленню результатів проведеного дослідження.

У дослідженні взяли участь 30 респондентів (батьків юних гімнасток 3-5 років першого/ другого року навчання КДЮСШ «ВОСХОД» м. Києва). Виявлено переважні пріоритети ставлення батьків до проблем взаємодії, що виникають у підготовці юних гімнасток за допомогою 15 питань тестового і відкритого типу. Анкетування і подальший аналіз отриманих результатів дозволили з'ясувати зміст впливу та особливості сучасних підходів долучення батьків до навчально-виховного процесу в художній гімнастиці, що надає підстави для доцільної корекції з метою якісної комунікації всіх учасників процесу підготовки.

Ключові слова: гімнастки, тренери, батьки, комунікація, педагогічний процес, художня гімнастика.

Stetsenko N., Sushko R. Organizational communication basis for participants in the educational and training process in rhythmic gymnastics. The study analyzes the importance of communication psychological aspects for all participants during the educational and training process, which include parents of young gymnasts in addition to coaches and athletes. The purpose of the study is to identify and substantiate the peculiarities of the interaction between coaches, young gymnasts, and their parents in the educational and training process in rhythmic gymnastics. To achieve this goal, research methods were used, which contributed to the analysis and generalization of data from the scientific and methodological literature sources and the Internet, the questionnaires using google-form and calculating the results of the study.

The study involved 30 respondents (parents of young gymnasts 3-5 years old of the first/second year of study at KCYSS (Kyiv Children and Youth Sports School) "VOSHOD" Kyiv). The main priorities of parents' attitude to the problems of interaction that arise during the training of young gymnasts are revealed with the help of 15 questions both test and open types. Questionnaires and further analysis of the obtained results allowed us to find out the impact and peculiarities of modern approaches for involving parents in the educational process in rhythmic gymnastics, which provides grounds for appropriate correction of quality communication among all participants in the training process.

Keywords: gymnasts, coaches, parents, communication, pedagogical process, rhythmic gymnastics.

Постановка проблеми. Беззаперечними рисами художньої гімнастики є багатогранність і різноміність, гармонійність і виразність рухів. Усіх гімнасток відзначають красива статура, горда постава, пластичні рухи [2, 7].

Сучасні тенденції розвитку художньої гімнастики висувають нові вимоги до тренерів у питаннях врахування потреб, мотивів та інтересів юних спортсменок [10]. Ранній вік початку занять гімнастикою [4, 6] і сучасні особливості комунікації гімнасток та тренерів формують необхідність відповідати на нові виклики всіх учасників педагогічного процесу, до яких належать і батьки.

Через фактичну відсутність фінансування дитячо-юнацького спорту з боку держави батьки набули особливого статусу у процесі підготовки і мають бути почуті тренерами, адже їх підтримка, критика, поставлені завдання стосовно бажаних результатів, позиція і реакції впливу на юних гімнасток поза навчально-тренувальним і змагальним процесами набувають вагомого значення і, відтак, потребують якісного вивчення.

Аналіз літературних джерел. Видатні досягнення українських спортсменок з художньої гімнастики (К.Серебрянська, Г.Безсонова, О. Вітриченко, А.Різатдинова) у минулому ставлять запит на підтримку високого рівня індивідуальної підготовленості у майбутньому за рахунок потужної конкуренції на теренах України [14]. У зазначеній площині логічної підтримки потребують поповнення з боку якісно підготовленого резерву, враховуючи необхідність масового спорту для можливості формування ефективних етапів відбору гімнасток [9].

Сучасні напрацювання фахівців, що вивчають проблеми розвитку художньої гімнастики спрямовані на оновлення методик розвитку гнучкості, координаційних здібностей, витривалості [8, 11], обґрунтuvання віку занять і ранньої спеціалізації [4, 6]. Популярною проблемою для творчого наукового пошуку перед вітчизняними і закордонними спеціалістами постали питання якісних разробок оздоровчої гімнастики [3, 12, 13] і як ефективного засобу збагачення рухового досвіду юних спортсменів різних видів спорту [1, 5].

Особливої уваги заслуговує науковий доробок авторів, що вивчали вплив ранньої спеціалізації на соціалізацію юних спортсменок за допомогою анкетування батьків, що підкреслює значущість отриманого досвіду врахування думок групи респондентів, яку складають саме батьки [6].

Мета роботи – виявити і обґрунтувати особливості формування взаємодії тренерів, юних гімнасток і їх батьків у навчально-тренувальному процесі в художній гімнастиці.

Методи і організація дослідження. Для досягнення зазначеної мети застосовано такі методи дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичних літературних джерел і мережі Інтернет, анкетування із застосуванням google-форми, методи математичної статистики.

Контингент дослідження сформовано групою з 30 батьків юних гімнасток (3-5 років) першого/другого року навчання, діти яких займаються у КДЮСШ «Восход» міста Києва. Респондентам запропоновано пройти анонімне анкетування, що містить 15 питань тестового і відкритого типу, з метою уточнення їх позиції у вирішенні проблемних питань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність навчально-тренувальної та змагальної діяльності залежить від якісної комунікації всіх учасників навчально-тренувального процесу (тренерів, юних гімнасток і батьків). Аналіз науково-методичних літературних джерел надав підстави вважати значущим вплив батьків на ефективність тренування юних спортсменок у художній гімнастиці, тому необхідним вважаємо з'ясування ставлення батьків до процесу підготовки і виявлення можливих напрямків якісної взаємодії. Результати проведеного дослідження дозволяють проаналізувати відповіді респондентів та обґрунтувати потребу формування практичних рекомендацій для роботи з зазначеною групою юних гімнасток.

Перше питання анкети сприяло з'ясуванню того, на скільки близькі батьки спортсменок до заняття спортом і художньою гімнастикою. Розуміння вимог до навчально-тренувального процесу батьків, яким займаються їх діти, відзеркалюється і формує у юніх спортсменок відповідне ставлення до труднощів, з якими зіштовхуються тренери і гімнастки під час заняття. Проте, група опитаних респондентів у переважній більшості не займалась спортом – 73,3 %. З боку тренера цей факт потребує уваги, потужного взаємозв'язку з батьками, контролю їх реакції на наслідки навчально-тренувального процесу (психологічну і фізичну втому гімнасток, болісні відчуття, травми).

Друге питання анкети щодо мети заняття художньою гімнастикою для тренера дозволяє визначити першочергову мотивацію до тренувань. Відповідь не завжди співпадає з внутрішніми відчуттями самої спортсменки, проте вплив батьків є беззаперечним у юному віці. Варіанти, запропоновані респондентам надали підстави вважати спрямованість 53,3 % відповідей батьків на розвиток дитини засобами гімнастики і схвалює ставлення до роботи на результат. 20 % опитаних мають на меті виключно загальний розвиток дитини, а 26,7 % - мають переконання щодо естетики гімнастики і вбачають потребу у заняттях через красу фігури і осанки. В цілому доцільно підсумувати достатню однорідність групи для об'єднання у спільному навчально-тренувальному процесі, враховуючи вік гімнасток і подальшу можливість мотивації на результат через інтерес, набуті вміння та навички.

Третьє питання анкети було спрямоване на те, чи скаржаться діти батькам на складність заняття гімнастикою. Важливо усвідомити значення підтримки під час подолання труднощів, що виникають у навчально-тренувальному процесі. Більшість відповідей респондентів (73,3 %) констатували, що діти не скаржилися на складність тренувань, що можна розцінювати як адекватне сприйняття або відсутність достатнього навантаження. 3,3 % респондентів відповіли, що дитина скаржиться на складність займатися гімнастикою, що може бути пояснено особливостями психотипу дитини і 23,4 % респондентів відповіли, що діти рідко скаржаться на складність тренувань. Це може бути пов'язано з індивідуальними особливостями реакції дитини на навантаження та рівнем розвитку витривалості.

Четвертим питанням з'ясовано існування/відсутність скарг дітей щодо ставлення тренера до них. 96,7 % респондентів відповіли, що діти не відчувають образ з боку тренера, а відтак не нарікають на це. 3,3 % респондентів зазначили, що досить рідко чують скарги, що обумовлено вимогливістю тренера до чіткого виконання завдань, бажанням посилення концентрації, забороною на порушення дисципліни. Низький відсоток скарг доцільно пояснити індивідуальними особливостями сприйняття дитиною підвищення тональності голосу тренера, спрямованої на ефективність управління навчально-тренувальним процесом.

П'яте питання стосувалося ставлення батьків до виникаючих проблемних питань та фактичної довіри тренеру під час комунікації зі спортсменкою. 73,3 % респондентів мають переконання у адекватності вимог тренера до дитини і пояснюють це виникаючою необхідністю задля покращення результату. 26,7 % респондентів мають переконання, що у тренера відсутнє право на підвищення тональності голосу на дитину. Це питання потребує уваги тренера та якісного зворотного зв'язку з батьками, передбачає потребу пояснення про необхідність критичного ставлення до виконання вправ юними гімнастками задля ефективності навчально-тренувального процесу.

Шосте питання полягає у з'ясуванні якості комунікації батьків з дітьми, а саме чи розповідає дитина, за що на тренуванні отримала схвалення і на які помилки тренер вказувала. Потреба такої взаємодії існує через необхідність переосмислення, обговорення і аналіз виникаючих обставин. Ефективна комунікація в цьому напрямку сприятиме уникненню наступних зауважень і посиленню концентрації під час виконання вправ, що є складнішими для засвоєння. 56,7 % респондентів відповіли, що діти завжди розповідають про тренувальний процес, 33,3 % – не завжди діляться результатами тренування і 10 % ніколи не розповідають, за що отримують похвалу, чи покарання. Доцільно узагальнити, що більше 40 % дітей з різних причин не розповідають батькам про результати тренування, що обумовлено юним віком і особливостями дитячої психіки про сприйняття інтерпретацію отриманої інформації. Потужним важелем ефективності навчально-тренувального процесу є продуктивна комунікація тренера з батьками стосовно успішності і помилок під час заняття.

Сьоме питання стосувалося скарг дітей на болісні відчуття після тренувань та реакції їх батьків на це. 56,7 % відповідей опитаних підтвердили розуміння потреби у подоланні таких труднощів, поясненнях і додатковій мотивації дітей до продовження заняття гімнастикою. 40 % респондентів відповіли, що дитина не скаржиться, проте 3,3 % схильні надати можливість вибору дитині більше не займатися гімнастикою. Позитивним є факт відсутності серед респондентів

тих батьків, які ніяк не реагують на проблеми дітей, що виникають, а чують і цікавляться ними.

Восьмим питанням уточнено реакцію батьків на відсутність бажання лімнастки йти на тренування. Більшість (96,7 %) респондентів спілкуються з дитиною, знаходить причину та вирішують її. Це свідчить про те, що батьки вмотивовані та допомагають дітям відшукати напрям гармонійного поєднання необхідної рухової активності і психологічного балансу. 3,3 % респондентів не реагують на скаргу дитини, наполягаючи на необхідності взяти участь у тренуванні. Категоричність часто викликає зворотний ефект і не призводить до бажаного результату, руйнуючи старання тренера і досягнення дитини. Потреба усвідомити причину відмови очевидна і є першочерговою для розуміння і подальшого вирішення.

Дев'яте питання стосується того, чи мають батьки переконання, що постійна підтримка без якісної вимогливості з боку тренера дозволить досягти успіхів у художній гімнастиці. 90 % респондентів вважають, що без спрямованої наполегливості сенс очікувати результат відсутній, а 10 % переконані, що постійна підтримка без якісної вимогливості з боку тренера дозволить досягти високого результату у художній гімнастиці. Є історично доведеним фактом, що більшість успішних тренерів демонструють авторитарний стиль управління.

Десяте питання стосується повної довіри тренеру з боку батьків щодо навчально-тренувального процесу дитини. 90 % респондентів мають переконання у адекватності підходів і методів навчально-тренувального процесу тренера, проте 10 % респондентів не завжди поділяють бачення тренера, тому з пересторогою спостерігають за психологічним і фізичним станом дитини. Тренер потребує довіри з боку батьків, адже це відображається на ставленні юних спортсменок до наставника та виконання завдань і підтверджує необхідність ефективної комунікації і поінформованості батьків.

Однадцяте питання стосується того, чи готові батьки співпрацювати з тренером з урахуванням її вимог для подальшого розвитку їх дитини та покращення спортивних результатів в гімнастиці. Одностайність відповідей (100 %) оптимістично формує сприятливий емоційний фон для реалізації і досягнення поставлених завдань.

Дванадцяте питання пов'язане з ідеалізованим баченням характеристики тренерської діяльності у підходах до навчально-вихованої роботи з дітьми. 63,3 % респондентів очікують від тренера професійної вимогливості (враховуючи різну тональність вимог під час комунікації за потреби). 33,4 % вважають, що тренер має бути позитивно налаштований, хвалити, підтримувати, уникати критики, що не сприятиме сумлінному ставленню спортсменок до виконання складних вправ під час навчально-тренувального процесу. 3,3 % респондентів хочуть бачити сурового, фахово присіплівого, стриманого тренера, що підкреслює їх налаштованість на досягнення результату за будь-яких обставин.

Тринадцяте питання анкети відкритого типу і містить уточнення, якими особистісними якостями має бути наділений тренер юних гімнасток. Узагальнені відповіді додають розуміння вимог батьків як до тренера, так і до керування навчально-тренувальним процесом та очікувані результати: уважним, вимогливим, добрим, відповідальним, харизматичним, кваліфікованим, готовим до творчого пошуку, порядним, стриманим, терплячим, справедливим, переконливим, мотивованим. Складність поєднання в одній особі зазначених вимог свідчить про багатогранність особистості, якою має бути тренер.

Чотирнадцяте питання також було відкритого типу та стосувалося того, якими професійними якостями/вміннями має бути наділений тренер юних гімнасток. Узагальнені відповіді респондентів визначили їх основні вимоги до знань, вмінь та навичок тренера, більшість з яких повторювались. Підкреслено значення кваліфікації, виокремлено професіоналізм, надано перевагу досвіду роботи на результат, фаховості з питань психології і фізіології, педагогічній освіті, успішності, вмінню організувати процес підготовки, спрямовувати, зацікавлювати і мотивувати. Серед значущих позицій лідерство, цілеспрямованість, авторитет, доречна вимогливість та дипломатичність.

П'ятнадцяте питання мало на меті почути батьків, адже їх рекомендації часто відображають бажаний результат, розуміння якого є необхідним тренеру. Поради переважно стосувалися поведінки тренера, що найбільше зазвичай турбують батьків: бути терплячим, допомагати кожній дитині стати краще сьогодні, ніж була вчора, бути оптимістом, враховувати особливості розвитку кожної дитини, залишатись професіоналом справи, підтримувати цікавість дітей до занять художньою гімнастикою, не зупинятись на вже досягнутому. Власними побажаннями батьки продемонстрували небайдуже ставлення до зворотного зв'язку з тренером через зазначену потребу робити відеозвіти тренувань і комунікувати з проблемних питань.

Висновок. Спираючись на отримані результати дослідження констатуємо значущість психологічних аспектів комунікації всіх учасників навчально-тренувального процесу, до яких належать, окрім тренерів і спортсменок, батьки юних гімнасток.

З'ясовано зміст впливу та особливості ставлення батьків у питаннях долучення до навчально-виховного процесу в художній гімнастиці, що дозволить доцільну корекцію якісної комунікації всіх учасників процесу підготовки. Враховуючи вік юних гімнасток батьками надано перевагу мотивам до заняття, спрямовану на розвиток дитини засобами гімнастики і скильне ставлення до роботи на результат; зазначено практичну відсутність скарг з боку спортсменок на складність вправ, ставлення тренера, проблемність мотивації до заняття; висловлено довіру кваліфікації тренера і готовність до співпраці, позитивно оцінивши організаційно-методичні підходи до комунікації з дітьми.

Узагальнюючи відповіді респондентів на питання відкритого типу зазначено побажання щодо покращення зворотного зв'язку і отримання поточної інформації від тренерів про проблемні питання процесу підготовки задля їх спільногого вирішення та вимогливість до подальшого професійного зростання.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі дослідження ґрунтуються на необхідності уточнення

проблемних питань комунікації всіх учасників навчально-тренувального процесу юних гімнасток з метою підвищення її ефективності.

Література

1. Борисова О.В., Сушко Р.О. Розвиток спортивних ігор в умовах глобалізації спорту. [Методичні рекомендації]. Київ.: Вид. «Науковий сайт», 2016. 35 с.
 2. Дейнеко, А. Х., Луценко, Л. С., Петров, Д. О. Основна гімнастика як ефективний засіб збагачення рухового досвіду юних спортсменів. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Київ, 2021. 4 (134). С. 39-42.
 3. Демирчиева Е. П., Кузнецова В. Е. Оздоровительная гимнастика. In: Наука и технологии: актуальные вопросы, достижения и инновации, 2021. р. 67-71.
 4. Дука М., Шинкарук О. Рання спеціалізація та обґрунтування віку занять художньою гімнастикою в умовах сучасного розвитку спорту. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2021. (3 (55)). С. 90-102.
 5. Комоцька О., Сушко Р., Співак М.Л. Сучасні тренерські підходи до організації навчально-тренувального процесу юних баскетболістів різних амплуа. Спортивна наука та здоров'я людини. 2021; 6(2): 121 – 131. doi:10.28925/2664-2069.2021.211
 6. Курчаба, Т., Іванів, В., & Тимошенко, Л. Вплив ранньої спортивної спеціалізації на процеси соціалізації (на прикладі художньої гімнастики). ЛДУФК, 2020. С. 43-47.
 7. Радченко Н. Воспитание спортом: Записки тренера по художественной гимнастике: Издат. решение. По лиц. Ridero 2020. 270 с.
 8. Сосіна В., Руда І. Сучасні вимоги до розвитку гнучкості у художній гімнастиці. Наука в олімпійському спорте, 2020. № 1. С. 48-51.
 9. Шинкарук ОА, Колчин МС. Дослідження динаміки віку початку заняття художньою гімнастикою та досягнення високих спортивних результатів. Матеріали XII міжн. конференції «Молодь та олімпійський рух». Київ, 2019. С. 195-196.
 10. Nugroho Tri Prasetyo Adi; Kristiyanto Agus; Likustyawati Hanik. Оцінка програм розвитку художньої гімнастики. Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини. 2021 (8). С. 157-164.
 11. Claudia Garciaa, José Angelo Bare, André Rocha Viana, Ana Maria, Forfi Barela. Influence of gymnastics training on the development of postural control. Neuroscience Letters, 2011. P. 29-32. doi.org/10.1016/j.neulet.2011.01.047.
 12. Esteban-Garcia, P., Jiménez-Díaz, J. F., Abián-Vicén, J., Bravo-Sánchez, A., & Rubio-Arias, J. Á. (2021). Effect of 12 Weeks Core Training on Core Muscle Performance in Rhythmic Gymnastics. Biology, 10(11), 1210. doi.org/10.3390/biology10111210
 13. Farana, R., Williams, G., Fujihara, T., Wyatt, H. E., Naundorf, F., & Irwin, G. (2021). Current issues and future directions in gymnastics research: biomechanics, motor control and coaching interface. Sports Biomechanics, 1-25. doi: 10.1080/14763141.2021.2016928
 14. Ukrainian Gymnastics Federation. Official web-page. Accessed: <https://ugf.org.ua/>
- References**
1. Borysova O.V., Sushko R.O. (2016), Rozvytok sportivnykh ihor v umovakh hlobalizatsii sportu. [Metodichni rekomenedatsii]. Kyiv.: Vyd. «Naukovyi svit». 35 p.
 2. Deineko, A. Kh., Lutsenko, L. S., Petrov, D. O. (2021), Osnova himnastyka yak efektyvnyi zasib zbahachennia rukhovooho dosvidu yunykh sportsmeniv. Naukovyj chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seria 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). Kyiv. 4 (134). pp. 39-42.
 3. Demirchyeva E. P., Kuznetsova V. E. (2021), Ozdorovytelnaia gymnastyka. In: Nauka y tekhnologii: aktualnye voprosy, dostizheniya y ynnovatsyy, pp. 67-71.
 4. Duka M., Shynkaruk O. (2021), Rannia spetsializatsia ta obgruntuvannia viku zaniat khudozhoiu himnastykoiu v umovakh suchasnoho rozvitu sportu. Fizichne vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi. (3 (55)). pp. 90-102.
 5. Komotska O., Sushko R., Spivak M.L. (2021), Suchasni trenerski pidkhody do orhanizatsii navchalno-trenuvalnoho protsesu yunykh basketbolistiv riznykh amplua. Sportivna nauka ta zdorovia liudyny. 6(2), pp. 121 – 131. doi:10.28925/2664-2069.2021.211
 6. Kurchaba, T., Ivaniv, V., & Tymoshenko, L. (2020), Vplyv rannoї sportivnoї spetsializatsii na protsesy sotsializatsii (na prikładi khudozhoi himnastyky). LDUFK, pp. 43-47.
 7. Radchenko N. (2020). Vospytanye sportom: Zapysky trenera po khudozhestvennoi hymnastyke : Yzdat. reshenye. Po lyts. Ridero, 270 p.
 8. Sosina V., Ruda I. (2020), Suchasni vymohy do rozvitu hnuchkosti u khudozhoi himnastytsi. Nauka v olympijskom sporthe, № 1. pp. 48-51.
 9. Shynkaruk OA, Kolchyn MS. (2019), Doslidzhennia dynamiki viku pochatku zaniat khudozhoiu himnastykoiu ta dosiahnenia vysokykh sportivnykh rezulativ. Materialy KhII mizhn. konferentsii «Molod ta olimpijskyi rukh». Kyiv, pp. 195-196.
 10. Nugroho Tri Prasetyo Adi; Kristiyanto Agus; Likustyawati Hanik (2021), Otsinka prohramy rozvitu khudozhoi himnastyky. Reabilitatsii ta fizkulturno-rekreaciini aspekty rozvitu liudyny, (8). pp. 157-164.

11. Claudia Garciaa, José Angelo Bare, André Rocha Viana, Ana Maria, Forti Barela (2011), Influence of gymnastics training on the development of postural control. *Neuroscience Letters*, pp. 29-32.
doi.org/10.1016/j.neulet.2011.01.047.
12. Esteban-Garcia, P., Jiménez-Díaz, J. F., Abián-Vicén, J., Bravo-Sánchez, A., & Rubio-Arias, J. Á. (2021), Effect of 12 Weeks Core Training on Core Muscle Performance in Rhythmic Gymnastics. *Biology*, 10(11), p. 1210.
doi.org/10.3390/biology10111210
13. Farana, R., Williams, G., Fujihara, T., Wyatt, H. E., Naundorf, F., & Irwin, G. (2021), Current issues and future directions in gymnastics research: biomechanics, motor control and coaching interface. *Sports Biomechanics*, pp. 1-25.
doi: 10.1080/14763141.2021.2016928
14. Ukrainian Gymnastics Federation. Official web-page. Accessed: <https://ugf.org.ua/>

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.1(145).27

УДК: 378.02-796.85:355.232.22(477)

Турчинов А. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент, начальник кафедри фізичної підготовки та спорту
Національної академії Національної гвардії України,
Чудик А. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної підготовки та особистої безпеки
Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького,
Мороз Ю. М.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання та тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
Тимченко Г. М.,
кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання та спорту
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
Родигіна В. П.,
старший викладач кафедри фізичного виховання Національного технічного університету «ХПІ»,
Скальській Д. В.,
доктор хабілітований педагогічних наук та доктор наук культури фізичної, професор факультету
фізичної культури, кафедри спорту – секція плавання і рятівництва водного
Академії фізичного виховання і спорту імені Є. Снядецького, м. Гданськ,
Мартиненко О. М.,
викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету №3
Харківського національного університету внутрішніх справ,
Коваленко Б. О.,
здобувачка вищої освіти факультету №3 Харківського національного університету внутрішніх справ

**УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІКИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ
МАЙБУТНІМИ ОФІЦЕРАМИ-ПРАВООХОРОНЦЯМИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧASNІХ ТЕХNІЧNІХ ЗАСОБІВ
НАВЧАННЯ**

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури членами науково-дослідної групи встановлено, що питанням розроблення і подальшої апробації організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили), а також спеціальних засобів із акцентуванням використанням технічних засобів навчання в системі спеціальної фізичної підготовки присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напряму наукової розвідки.

Головною метою дослідження є розроблення та апробація організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили), а також спеціальних засобів (із акцентуванням використанням технічних засобів навчання) у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

Членами науково-дослідної групи встановлено, що впровадження в освітній процес (систему спеціальної фізичної підготовки) майбутніх офіцерів (досліджуваних Ег) сучасних технічних засобів навчання забезпечило стійке формування прикладних навичок (професійних компетентностей) застосування заходів фізичного впливу (сили), а також спеціальних засобів у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

Ключові слова: біомеханічний аналіз, заходи фізичного впливу, науковий інструментарій, майбутні офіцери, педагогічний експеримент, педагогічне моделювання, спеціальні засоби, спеціальна фізична підготовка

Turchynov Artem, Chudyk Andrii, Moroz Yurii, Tymchenko Ganna, Rogyhina Vita, Skalski Dariush,